

нарративного аналізу для вивчення творчого доробку видатної письменниці є актуальним напрямком подальших досліджень як з психології так і з літератури.

Список використаних джерел

1. Женетт Ж. (1998). Повествовательный дискурс. Фигуры.
2. Кармазіна М. (2003). Леся Українка. К.: Видавничий дім «Альтернатива», 416.
3. Кирилюк С. (2005). Внутрішній світ особистості в прозі Лесі Українки. Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наукових праць, 22 ч.2, 124-140.
4. Кордонець О.А. (2015). Осмислення концепту щастя в мініатюрах Богдана Лепкого «Цвіт щастя» та «Щастя» Лесі Українки. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія, 2 (34), 55-59.
5. Сірук В. (2011). Наритивні моделі малої прози Лесі Українки. Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства, 16, 270-274.
6. Українка Л. (1976). Зібрання творів: у 12 т. К: Наукова думка, Т.7. Прозові твори. Перекладна проза, 567.
7. Шелковнікова, З. Б. (2013). Наритивний поворот в лінгвістиці. Лінгвістика ХХІ століття, 195-200.

Бужак К.Л.

ст. 5 курсу

факультету педагогіки, психології

та соціальної роботи,

науковий керівник

доктор педагогічних наук, професор

Романюк С.З.

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича, Україна

ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТВОРІВ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У духовному житті українського народу, історії його культури видатну роль відіграла неперевершений майстер художнього слова, людина неординарної життєвої долі Леся Українка. Оцінюючи її творчий подвиг, Іван Франко у 1898 році писав: «Від часу Шевченкового «Поховайте та вставайте, кайдани порвіте» Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст сеї слабосилої, хворої дівчини». І далі наголошував: «... у неї є свій пафос, своє власне слово... бо сама має що сказати читачам, у самої

наболіло на душі чимало, у самої поетичне слово допіло і сиплеться, мов золота пшениця» [1, с. 3].

Всебічно обдарована, з тонким відчуттям музики й малярства, з нахилом до засвоєння багатьох мов, людина філософського складу мислення, Леся Українка виявила свій хист у різноманітних жанрах художньої літератури. Написала вона низку творів і для дітей. Найбільше уваги дитячій літературі поетеса приділяла на початку 90-х років XIX ст. Саме тоді вона написала для дітей кілька віршованих творів та прозових авторських казок, брала активну участь у роботі журналу «Дзвінок», турбувалася про розвиток дитячої літератури.

У 2-му класі початкової школи вивчається вірш «На зеленому горбочку», який належить до пейзажної лірики. У ньому поетеса змальовує красу української природи, створює чудові зорові образи, дає можливість дітям відчувати красу й лагідність рідної мови. Діти легко можуть уявити осяяну сонцем хатинку у вишневому садочку. Змальована поетесою картина природи сприймається як жива. Використання метафор надає поезії динамічності, робить її цікавою для дітей. Для поезії характерні простота, доступність та чіткість пейзажного малюнку, створеного поетичними засобами [3, с.119].

Вірш «Плине білий човник» вивчається у 3-му класі. Він сповнений життєрадісними світлими почуттями і переносить малого читача у країну світла, де все сяє у променях гарячого полудневого сонця. Авторка, використовуючи епітети, змальовує різноманітні тони, як-от: «білий човник», «білі хмаринки», «лебедині крила», «світло і рожеве, й срібне» тощо. Такими художніми засобами поетеса добре передає відчуття чудового сонячного дня, безмежного морського простору, чистого прозорого повітря, створюючи почуття радості й оптимізму [4, с.125].

У 4-му класі початкової школи вивчаються вірші Лесі Українки «Конвалія» (уривок) та «Давня весна».

Коли Лесі було тринадцять років, у журналі «Зоря» з'явився її перший друкований вірш «Конвалія». У ньому поетеса розкриває силу життя природи,

засуджує байдуже, навіть жорстоке ставлення людей до життя цієї невеликої ніжної рослини, бо ж знищила її людина для своєї хвилиної втіхи.

Ідея твору «Конвалія» – ушлявлення ніжної краси природи: щастя не може бути вічним – «недовго й ти, моя панно, будеш утішатись». Основною думкою вірша є осуд нешанобливого, зверхнього ставлення панів до простих людей [5, с.101].

Поезія «Давня весна» є ліричною. Настрій авторки співзвучний із змалюваною картиною весняної природи. Учителю повинен привернути увагу школярів до поетичних образів вірша та засобів їх зображення [5, с.102].

Вірші, написані поетесою для дітей, показують, що вона прагнула викликати у малих читачів такі враження та почуття, які б вплинули на їх подальші вчинки, думки. Життєрадісність, бажання до пізнання, благородні вчинки – такі моральні принципи прагнула прищеплювати своїм юним читачам письменниця.

У творчому доробку Лесі Українки важливе місце посідають казки. Вони цікаві, повчальні, спонукають дітей цінувати досвід, мудрість, не боятися труднощів, долати їх, жити в злагоді з друзями, сумлінно працювати.

У 4-му класі вивчається казка Лесі Українки «Біда навчить». Цей твір має ознаки народних казок про тварин, але в ньому багато своєрідного. Зокрема, казка оригінальна за сюжетом. У ній головним героєм є горобчик, який звертається до різних птахів із проханням навчити його розуму. Письменниця майстерно змалює зовнішній вигляд, поведінку птахів, а також наділяє їх своєрідними мовними характеристиками. Розгортаючи сюжет, вона показує, як поступово розумнішає горобець. Зустрічі з птахами переконали його, що навчитися розуму не так вже й легко [5, с.103].

Казка написана яскравою мовою. Це сприяє легкому сприйманню твору дітьми. Мова казки є чудовим синтезом народних традицій та літературного таланту письменниці.

Твори Лесі Українки для дітей мають важливе значення для навчання, виховання та розвитку учнів початкової школи, оскільки вони пройняті світлими почуттями, формують у дітей творче мислення та естетичні смаки.

Список використаних джерел

1. Леся Українка. Твори/упоряд. Н.І. Свечникова. — К.: Видавництво «Молодь», 1966. 303 с.
2. Особливості вивчення творів Лесі Українки у початкових класах: Н.Ф. Попович, наук. вісник Мукачівського універ. / Серія «Педагогіка та психологія». Випуск 1 (5). — 2017. С. 135-137
3. Савченко О. Я. Українська мова та читання. Для 2 класу ЗЗСО (у 2-х частинах): Частина 2 // О. Я. Савченко. — К.: УОВЦ «Оріон», 2019. — 144 с.
4. Савченко О. Я. Українська мова та читання. Для 3 класу ЗЗСО (у 2-х частинах): Частина 2 // О. Я. Савченко. — К.: УОВЦ «Оріон», 2020. — 160 с.
5. Савченко О. Я. Літературне читання: підруч. загальноосвіт. навч. закл. 4 клас. / О.Я. Савченко. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2015. — 192 с.

Володько В.М.

ст. 1 курсу магістратури
педагогічного факультету,
науковий керівник

кандидат педагогічних наук, доцент,

Іванова Л.І.

Рівненський державний гуманітарний
університет, Україна

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Мовленнєвий розвиток молодших школярів є важливою і першочерговою проблемою лінгводидактики початкової школи. Чисте і правильне мовлення, багатий словник, вміння вільно спілкуватися з однокласниками і дорослими, із знайомими і незнайомими співрозмовниками, виявляти ініціативу у відповідних комунікативних ситуаціях, доречно використовувати етичні норми спілкування – це той мовленнєвий розвиток дітей, який має таке велике значення в житті кожної дитини. Молодший шкільний вік є сензитивним періодом мовленнєвого зростання особистості, здатної вільно висловлювати свої думки, поважати традиції української мови.